הוא אסור באמה ובאם אמה ובאם אביה ובבתה ובבת בתה ובבת בנה ובאחותה בזמן שהיא קיימת והאחין מותרין והיא אסורה באביו ובאבי אביו ובבנו ובבן בנו באחיו ובבן אחיו [א]מותר אדם בקרובת צרת חלוצתו [ב]ואסור בצרת קרובת חלוצתו: **גמ'** איבעיא להו גזרו שניות בחלוצה או לא בערוה דאורייתא גזרו בהו רבנן שניות בחלוצה לא גזרו רבנן שניות או דלמא לא שנא ת"ש הוא אסור באמה ובאם אמה ואילו אם אם אמה לא קתני דלמא היינו טעמא דלא תני משום דקבעי למיתני סיפא והאחין מותרין ואי תנא אם אם אמה ה"א האחין מותרין דוקא באם אם אמה אבל באם אמה ובאמה לא וליתני אם אם אמה וליתני האחין מותרין בכולן קשיא ת"ש היא אסורה באביו ובאבי אביו קתני מיהא אבי אביו מאי לאו משום חולץ דהויא לה כלת בנו לא משום מיתנא דהויא לה כלת בנו ת"ש ובבן בנו מאי לאו משום חולץ דהויא לה (משום) אשת אבי אביו לא משום מיתנא והויא לה אשת אחי אבי אביו הא [ג]אמימר מכשר באשת אחי אבי אביו אמימר מוקי לה בבר ברא דסבא אי הכי היינו אחיו ובן אחיו תנא אחיו מן האב וקתני אחיו מן האם ת"ש דתני ר' חייא ארבע מדברי תורה וארבע מדברי סופרים אב ובנו אחיו ובן אחיו מדברי תורה אבי אביו ואבי אמו בן בנו ובן בתו מד"ס קתני מיהא אבי אביו מאי לאו משום חולץ והויא לה כלת בנו לא משום מיתנא דהויא לה כלת בנו ת"ש אבי אמו מאי לאו משום חולץ דהויא לה כלת בתו לא משום מיתנא דהויא לה כלת בתו ת"ש ובן בנו מאי לאו משום חולץ דהויא לה אשת אבי אביו לא משום מיתנא דהויא לה אשת אחי אבי אביו והא אמימר מכשיר באשת אחי אבי אביו אמימר מוקים לה משום חולץ וקסבר גזרו שניות בחלוצה ת"ש ובבן בתו מאי לאו משום חולץ דהויא לה אשת אבי אמו לא משום מיתנא דהויא לה אשת אחי אבי אמו והא גבי שניות דערוה לא גזרו אלא לאו משום חולץ [ו]ושמע מינה גזרו שניות בחלוצה שמע מינה: מותר אדם וכו': אמר רב טובי בר קיסנא אמר שמואל הבא על צרת חלוצה הולד ממזר מאי טעמא באיסורה קיימא אמר רב יוסף אף אנן נמי תנינא מותר אדם בקרובת צרת חלוצתו אי אמרת בשלמא צרה אבראי משום הכי מותר באחותה אלא אי אמרת צרה כחלוצה דמיא אמאי מותר לימא תיהוי תיובתא דרבי יוחנן דאמר [ד]יבין הוא בין אחין אין חייבין לא על החלוצה כרת ולא על צרתה כרת אמר לך רבי יוחנן ותסברא אחות חלוצה דאורייתא והאמר ר"ל [ה]כאן שנה רבי אחות גרושה מדברי תורה אחות חלוצה מדברי סופרים מאי שנא האי ומאי שנא האי

הך

אבל אמה ואם אמה לא. והא דתנן בפרק ב' (לעיל כב.) אחד חולץ ואחד מייבם אלמא שרי באחותה שאני התם משום דלימול דידיה איתרמי ליה והא נמי דתנן לקמן בפרקין (דף מא.) החולץ ליבמתו ונשא אחיו את אחותה היינו דיעבד: **וליתני** אחין מותרין בכולן קשיא. הא דלא קאמר אלא שמע מינה דלא גזרו שניות בחלוצה היינו משום דלקמן מסיק דגזרו ולא שייך לשנויי תנא ושייר כיון דלא תנא שום שניה אלא הני דאורייתא לחוד: **אמימר** מוקי לה כו'. כל סוגיא דשמעתין דלא כאמימר כדפרשתי לעיל (דף כא: ד"ה אמימר): **בבן** בתו לאו משום חולין. לא בעי לאוקמי בבן בתו דסבא דומיא דבן בנו דלא איירי בבן בנו דסבא דא"כ הויא ליה אשת אחי אביו דאורייתא: **שמע** מינה גזרו שניות בחלוצה. והא דלא תני במתניתין אבי אמו ובן בתו משום דתנא ושייר ומיהו רבי חייא דקתני מניינא קשה דלא תנא בן אחותו ובן אחיו מן האם ויש לומר דלא תנא אלא ארבע כנגד ארבע של דברי תורה:

הן

הוא אסור כו'. כל הנך עריות דאורייתא נינהו באשתו וגזרינהו רבנן בחלוצתו: **בזמן שהיא קיימת.** אאחותה קאי ולא אשאר עריות: **באביו.** משום כלתו: **ובאבי אביו.** משום כלת בנו. אע"ג דבאשתו גמורה אין אסורה לאבי אביו אלא מדברי סופרים דהא כלת בנו משניות דרבנן היא ואפילו הכי גזרוה רבנן נמי בחלוצה: **בבנו.** משום אשת אב: **בבן בנו.** משום אשת אבי אביו שהיא מן השניות: **באחיו.** משום אשת אח: **בבן אחיו.** משום אשת אחי אביו: **מותר אדם בקרובת צרת חלוצתו.** ולא אמרינן צרה כחלוצה ואסור בקרובותיה: **ואסור בצרת קרובת חלוצתו.** ראובן חלץ ללאה ורחל נשואה לנכרי ולה צרה ומת הנכרי אסורה הצרה לראובן וטעמא מפרש בגמרא: **גמ' גזרו שניות בחלוצה או לא.** כגון אם אם אמה ואם אם אביה דגבי אשתו מיתסרו עליה משום שניות כדתני רבי חייא בפרק כיצד (לעיל דף כא.) רביעי שבחמיו ושבחמותו שניה הכא מאי: **בערוה דאורייתא.** כלומר באשתו דאמה ואם אמה הוה ערוה דאורייתא גזרו רבנן שניות אבל בחלוצה דאפילו עריות דידה דרבנן לא גזרו שניות בהן: **או דלמא לא שנא.** וממתני' לא דייק דקתני היא אסורה באבי אביו משום כלת בנו דהוי שניה הא קמייתינן לה לקמן עלה דהא מילתא ומדחי ליה למימר לאו משום חולץ אלא בשביל המת שהיתה זו אשתו גמורה לפיכך אבי אביו אסור בה משום כלת בנו: **ה"א האחין מותרין.** לא קאי אלא אאם אם אמה דלא גזרו שניות בזיקה אבל אמה ואם אמה דהוו להו עריות דאורייתא לגבי אשה גמורה לא מסתברו אחין דגזרו עריות בזיקה ואפי' לאחר חליצה נימא דליהוו שליחותייהו עבד משום הכי לא תנייה: **ת"ש מבן בנו מאי לאו משום חולץ דהוי ליה אשת אבי אביו.** והיא מן השניות: **לא משום מיתנא.** שהיתה זו אשתו גמורה ואסורה על בן בנו של חולץ דהויא לה אשת אחי אבי אביו וקס"ד דהא נמי משניות היא: **והא אמימר מכשר כו'.** בפרק כיצד (לעיל דף כא:): **אמימר מוקי לה.** להאי בן בנו דמתני' אסבא אביהן של מת וחולץ דתנא ברישא דקתני היא אסורה באביו והדר תני ובבנו של אביו שהוא אחי המת והחולץ וקמה עליה בלא יבנה [דברים כה] משתכח לה האחד ולבני[א] בנו של אביהם דהויא ליה אשת אחי אביו: **וקתני אחיו מן האם.** שהיה זה אחיו מן האם או בן אחיו מן האם ולאו משום חולץ דא"כ הויא לה שניות בחלוצה דהא ליתא אלא אשת אחי האב מן האם והא בשניות תנינן לה אלא משום מיתנא דהוי שניה משום ערוה דאורייתא לאשתו מעלייתא הוה וכגון שהיו (א) היבם והחולץ אחין מן האב ומן האם ולשניהם אח מן האם שלא מן האב: **דתני רבי חייא.** בחלוצה: **ארבעה מדברי תורה.** כלומר לגבי אשתו הויין דאורייתא: **אב.** של חולץ אסור בה מן התורה מפני המת דהויא ליה כלתו של אב: **ובנו.** של חולץ שהיה המת אחי אביו ועריה היא לגביה: **ואחיו.** של חולץ דהוה נמי אחי המת וקם ליה בלא יבנה: **ובן אחיו.** של חולץ שהיה המת אחי אביו: **אבי אביו.** משום כלת בנו: **ואבי אמו.** משום כלת בתו: **ובן בנו.** קס"ד משום חולץ דהויא ליה אשת אבי אביו: **ובן בתו.** דהויא ליה אשת אבי אמו. וכל הנך שניות נינהו: הכי גרסינן ת"ש **ובאבי אמו מאי לאו משום חולץ דהויא ליה כלת בתו לא משום מיתנא דהויא ליה כלת בתו.** וכגון שהיו אחין אף מן האם: **אמימר מוקי לה.** ודאי כדקאמרת משום חולץ וקסבר גזרו שניות בחלוצה. אבל מאן דאסר באשת אחי אבי האב מצי לאוקמי משום מיתנא ותיבעי לך אי גזרו שניות בחלוצה או לא: **באיסורה קיימא.** חלוצה היא דקיימא בלא יבנה ותו לא אבל צרתה קיימא עליה באיסור אשת אח בכרת והולד ממזר: **אי אמרת בשלמא צרה אבראי קיימא.** באיסורא קמא ולא אמרינן חלוצה שליחותא דידה עבדא: **משום הכי שרי באחותה.** דלאו אחות חלוצה היא ולגבי דידה נמי כיון דחלוצה לאו שליחות דידה עבדא לא משוי ליה בלא יבנה אלא באיסורא קמא קיימא: **אלא אי אמרת צרה כחלוצה דמיא.** דחלוצה שליחותא דידה עבדא ומשוי לה בלא יבנה א"כ הויא לה צרה כחלוצה ואמאי שרי באחותה: **דר' יוחנן.** בפרק קמא (לעיל י:): **ולא על צרתה כרת.** החולץ ליבמתו וחזר ובא הוא או אחד מן האחין על צרתה: **ותסברא.** דהא ראיה דרב יוסף דאייתי ממתניתין ראיה היא וכי [ז]חלוצה גופא דאורייתא (דרבנן היא) דכי אמרינן צרה כחלוצה יאסר באחות הצרה: **והאמר ר"ל.** לקמן (מא.) אמתניתין דלקמן: **כאן שנה רבי.** במשנה זו למדנו רבי אחות גרושה מדברי תורה וכו' ולקמן מפרש לה. וכיון דאחות חלוצה גופה דרבנן בחלוצה גזור באחותה בצרה לא גזור: **מאי שנא.** רישא קרובת צרת חלוצה דשריא ומאי שנא סיפא צרת קרובת חלוצתו שמתיהן נכריות היא וצרתה נשואות לנכרי וקתני אסור:

הן

עין משפט
נר מצוה

כו א מיי' פ"א מהל' יבום הלכה יג וסמג עשין נ"ב וטוש"ע אה"ע סי' קסב סעיף ד:

כז ב מיי' שם פ"י הל' כ סמג שם טוש"ע שם סעיף ה:

כח ג מיי' שם פ"א הל' יג סמג שם טוש"ע שם סעיף ג:

* * *

תוס' חד מקמאי

מתני' [א] אסור בקרובת חלוצתו ומותר בקרובת חלוצתו פירוש אי חלי"ן לצרת לאה מותר אף ברחל אי חלי"ן ללאה אסור בצרת רחל ופי' רש"י ז"ל אע"פ שרחל נשואה לנכרי ולה צרה ומת הנכרי אסורה הצרה לראובן החולץ ומפורש טעמא בגמ' הך דאזלא לב"ד גזרו בהו רבנן כלומר כשלאה חולצת מוליכה רחל אחותה עמה לב"ד וב"ד לא ידעי הי מינייהו יבמתו ואיכא דסברי כי דרחל חלץ ואנסיב צרת רחל דהיינו צרת אחות חלוצתו אמרי צרה אחות חלוצתו נסיב ואינהו סברי דרחל וצרת האחין הוה. הך דלא אזלא לב"ד לא גזרו בהו רבנן כשהיבמה חולצת אין צרתה הולכת עמה דמספקא דלמא חליץ לה הלכך כי נסיב אחות הצרה לא אמרי אחות חלוצתו נסיב כך פירש"י ז"ל ולפי דבריו מצינו חלוצה שהיא מדברי סופרים חמורה מערוה שהיא מד"ת דאילו צרת ערוה שלא במקום מצוה היא שריה וצרת אחות חלוצה שלא במקום מצוה אסורה ור"ת ז"ל שלא אסרו צרת קרובת חלוצתו אלא במקום יבום כגון שלאה ורחל נשואים לראובן ושמעון ומתו שניהם וכההיא דאמר בפרק ד' אחין התחיל באחיות לא יגמור אפילו בצרות דתנן אסור אדם בצרת קרובת חלוצתו התחיל בצרות יגמור אף באחיות דתנן מותר אדם בקרובת צרת חלוצתו ועל הפירוש הזה איכא לעיוני כיון דרחל אזלא בתרה (דינא) לב"ד וכי חליץ לאה סברי חליץ רחל אלא כיצד תפסול רחל לכהונה ותפסלה רחל לאחי החולץ אלמא תנן החולץ ליבמתו אסור הוא בקרובותיה והאחין מותרים ונפסלה רחל לאחר מיתת לאה אלמה תנן מיתה מותר באחותה אלא כיון דאחות חלוצה אינה אסורה אלא מדברי סופרים לא גזרו בה רבנן כולי האי אע"פ שגזרו בצרתה: הא דאמר נפלה לפני יבם קטן לית לה מזוני מבעל מסתברא הני מילי לאחר שלשה חדשים אבל תוך שלשה חדשים אית לה מזוני מבעל:

א) נ"ל אסור אדם בצרת קרובת חלוצתו ומותר בקרובת צרת חלוצתו. ב) נ"ל ואיכא דסברי דלרחל חלץ ואי נסיב צרת רחל דהיינו צרת אחות חלוצתו אמרי צרת חלוצתו נסיב ואינהו סברי דרחל חלוצה האחין הוה.

מסורת הש"ס

א) [לעיל כו.], ב) שם, ג) לעיל כח., ד) [לעיל י:], ה) לקמן מא. מד. קידושין סד., ו) [וכן רש"ל], ז) ס"ל אחות חלוצה.

* * *

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וקתני אחיו וכו' וכגון שהיו המת והחולץ אחים מן האב:

* * *

תוספות ישנים

תנא אחיו מן האב ותנא אחיו מן האם פי' הא דקאמר ובן אחיו ר"ל אחיו מן האם ומ"מ א"כ לפשוט דגזרו שניות בחלוצה דהא אשת אחי האב מן האם היינו שניה וי"ל דזהו משום מיתנא דמיירי שאותו בן אחיו דמיירי בה מתני' שהוא אח מן האם למיתנא ולחולץ אבל החולץ והמיתנא אחין מן האב ומן האם וזה בן לאחי ר"ל שהוא בן לאחי האב מן האם לשניהם וא"כ לא תפשוט שניות בחלוצה דהיינו משום מיתנא: אמימר מוקים לה בבר ברה דחולץ וקסבר כו' אבל לא קאמר בבר ברה דסבא כדלעיל וא"כ לא תפשוט דגזרו שניה בחלוצה דליקא לעיל מצינן למימר הכי דהא קאי אהיא אסורה באביו וי"ל בן בנו של אותו אב אבל ר' חייא דהכא לא קתני אביו ועוד נלע"ד דלא מצי מוקי לה בבר ברא דסבא כדלעיל דא"כ בן בנו הוי מן התורה דהיינו לכל הפחות אשת אחי אביו וכי חייא הוי ליה בן בנו עם הארבעה שמדברי סופרים: ותסברא אחות חלוצה דאורייתא היא. פי' אלא ודאי לאו פיסקא היא דלעולם מצינן למימר דצרה כחלוצה וליכא להקפות דאמאי מותר כי יש טעם גדול בדבר דהא אפי' אי הוי הצרה עצמה חלוצה לאותה אינה אסורה אלא מדרבנן וא"כ לא גזור רבנן באחות הצרה דכי גזור רבנן באחות חלוצה עצמה אבל באחות צרת חלוצה לא גזור:

* * *

מוסף רש"י

ואסור בצרת קרובת חלוצתו. ואפילו לא היתה צרתה מאחיו אלא מנכרי (לעיל כו:). **כאן שנה רבי.** ממשנה זו אנו למדים, אחות גרושה מדברי תורה. הויא ערוה מן התורה, אבל אחות חלוצה אינה אלא מדברי סופרים (קדושין סד.).